

**גבולות היחידה: ספר שמואל א' פרק כ"ג****נושא היחידה: דוד בקעילה****מספר שיעורים: 1****כתבה: יעל גרוסברג****כללי:**

במהלך בריחתו של דוד מפני שאול, הוא שומע כי הפלישתים מתנכלים לתושבי קעילה. דוד פועל מתוך ערבות הדדית, והולך לעזרתם בדבר ה'. שאול שומע זאת, ורודף אחריו לשם כדי להורגו, אולם דוד מצליח להימלט מפניו.

**פתיחה:**

המורה יכתוב על הלוח את המושג "טרור חקלאי", וישאל את התלמידים האם הם שמעו פעם על המושג הזה. מה כוונתו? טרור חקלאי הוא פגיעה של האויב בחקלאות. מה הבעיה בכך? מדוע זה נחשב "טרור"? ← המורה יקרין דקות ראשונות מתוך סרטון העוסק בטרור חקלאי בשנים האחרונות במדינת ישראל



<https://www.youtube.com/watch?v=INGiXQ7K-mQ>

לאחר מכן ישאל המורה:

מדוע זה כה חמור?

\*פגיעה במזון

\*פגיעה כלכלית- השקעה אדירה שנהרסת

\*חיים תחת פחד ואיום

בפרק הקרוב, אנו נשמע על טרור חקלאי. מיהו העם האויב לעם ישראל בתקופת שאול ודוד? הפלישתים.

**לימוד הפסוקים:****קריאת פס' א-ב'**

היכן נלחמים הפלישתים? בקעילה

← המורה יראה את המיקום במפה (כיום העיר קעילה מזוהה עם תל קילא, השוכן מצפון מזרח לבית גוברין בשפלת יהודה).

ומהו הטרור החקלאי שעושים הפלישתים?

"שוסים את הגרנות".

מהו גורן? מקום המשמש לאיסוף החיטים לקראת הכנת קמח.

מה זה "שוסים"? נפנה את התלמידים למצודת ציון: בוזזים, גונבים.

נתאר לעצמנו כיצד האנשים עמלו והשקיעו רבות מהחריש והזריעה ועד שצמחה החיטה. הם אפילו זכו לקצור, ואז... הגיעו הפלישתים, ובאכזריות גנבו להם את כל יבולם.

מי שומע על כך? דוד.

מה הוא רוצה לעשות? ללכת לעזור להם.



מה אומר לו ה' על כך? שילך ויילחם בפלישתים.  
בואו נראה מה אומרים אנשי דוד שנמצאים איתו.

### **קריאת פס' ג'-ד'**

(יש לקרוא את פס' ג' בסימן תמיהה)

מה טוענים אנשי דוד? אנו כעת יראים- מפחדים, אז עכשיו עוד נלך להילחם בפלישתים!!  
למה? בואו נזכור באיזה מצב הוא... הרי דוד בורח, כי שאול רוצה להרוג אותו.  
מעבר לסכנה למול פלישתים, הרי אם יחשוף את עצמו באופן גלוי, מה יקרה?  
הוא יסתכן גם מצד שאול שירדוף אחריו.  
יש לציין שאנשי קעילה אינם קשורים אליו באופן אישי - הם לא אחים שלו ולא חברים שלו...  
אולם, דוד שוב שואל את ה', האומר לו כן לרדת להילחם.

← מה אנו לומדים מכאן על דמותו של דוד?  
אכפתיות, אחריות וערבות הדדית, גם למעגלים רחוקים יותר וגם בשעת קושי אישי. מדהים!

המורה יכתוב על הלוח: התוצאה:  
ויאמר לתלמידים לקרוא את פס' ה' ולכתוב מהי תוצאת המלחמה.  
בפס' ה' כתובות תוצאות המלחמה, שדוד ניצח והכה בפלישתים מכה גדולה.

← המורה ישאל את התלמידים: אילו הייתם אתם אנשי קעילה, כיצד הייתם מתנהגים כעת  
כלפי דוד? (מכירים לו טובה, אומרים לו תודה, עוזרים לו וכיו"ב...)

### **קריאת פס' ו'-י"ב**

קודם כול, מספר לנו הכתוב כי אביתר, בנו של אחימלך, שברח מנוב עיר הכוהנים שנרצחה כולה  
ע"י שאול, לקח איתו את האפוד.  
מהו האפוד? בגד של הכהן הגדול שעליו היה החושן, בו שאל הכהן את ה'.  
← המורה יראה תמונת אפוד וחושן (תמונת האפוד והחושן- בהרחבות).

שאול שמע שדוד בקעילה, והוא רוצה לבוא להורגו. מה יותר פשוט מאשר לתפוס מישהו בתוך  
עיר סגורה? "כי נסגר לבוא בעיר דלתיים ובריח".  
"וישמע"- יש לשים לב לניקוד. שאול קורא לכולם לבוא איתו להילחם בדוד.  
דוד שומע זאת, ורוצה לדעת מה לעשות.  
כיצד הוא שואל את ה'? בעזרת האפוד שבידי אביתר.  
מה הוא שואל? "היסגירוני בעלי קעילה בידו? הירד שאול?"  
מהי תשובת ה'? שאול ירד, ואנשי קעילה יסגירו את דוד.  
(להחלטת המורה בהתאם לכיתה, האם לקרוא את פירוש רש"י המסביר על אופן תשובת ה'- א.  
בכל פעם עונה ה' תשובה אחת בלבד. ב. דוד שאל שלא כסדר, אולם ה' ענה לו ע"פ הסדר הנכון  
קודם - ששאול ירד, ולאחר מכן - שאנשי קעילה יסגירו אותו).

← המורה ישאל את התלמידים: מה דעתכם על התנהגותם של אנשי קעילה לפי דברי ה'? כיצד  
קוראים להתנהגות כזו?

יש כאן כפיות טובה גדולה. דוד הגיע כדי לעזור להם, טרח ומסר את נפשו למענם, והם יסגירו אותו לשאול?

אולם, דוד במידותיו הנעלות, אינו נוטר להם טינה ואינו כועס. הוא מבין ששאול יפגע בהם מאוד אם הם לא יסגירוהו אליו, ומחליט להמשיך הלאה בבריחתו.

← המורה יזמין את אחד התלמידים להדביק מדבקה במפה של בריחת דוד (מס' 5), והתלמידים יציעו רעיונות כיצד לסמן את קעילה כציור/כיתוב לתזכורת מה אירע במקום זה (לדוגמה: חיטים, כלי מלחמה, חושן).

### קריאת פס' י"ג-ט"ו

לאן מגיע דוד? למדבר זיף. נראה זאת על המפה.

אנו בעיצומו של סיפור מתח בבריחת דוד משאול. אולם, הכתוב כבר מגלה לנו מידע חשוב שקצת מוריד את המתח. מהו?

"ויבקשהו שאול כל הימים ולא נתנו אלוהים בידו" - ישנה שמירה מתמדת של הקב"ה על דוד.

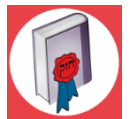
"רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" - שאול שהיה מלך, עם הרבה משרתים, שרים וצבא שלם - אינו מצליח לפגוע במישהו אחד, משום ש**כך ה' החליט!**

### סיכום וסיום:

בחלק זה של הפרק, ראינו כיצד דוד נחלץ לעזרת אחיו ואינו חושב רק על מצבו האישי. אם צריך לעשות - עושים! ועל כן הוא נלחם בפלישתים שהרעו לאנשי קעילה בטרור חקלאי.

ובאופן מופלא, ניתן לראות כיצד כאשר דוד פועל למען ה' מתוך אמת ועשיית טוב, יש עליו השגחת ה' אישית ואף אדם אינו יכול לפגוע בו, אפילו המלך שכולם סרים למשמעתו.

יש בכך לימוד חשוב עבורנו, וכדאי לנצל זאת עם התלמידים ולדבר על כך שהכול מושג ומנוהל ע"י הקב"ה.



לסיום, ניתן להכין כרזות עם התלמידים בנושא. לדוגמה:

\* "אין אדם נוגע במוכן לחבירו ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא הנימה" (יומא ל"ח, ב') - פירוש: אף אדם לא יכול לקחת דבר מחברו, אלא אם כן ה' אפשר זאת. כל אחד מקבל את המגיע לו במדויק בהשגחה אישית.

\* "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה" (חולין, דף ז', ע"ב) - פירוש: שאדם לא מקבל מכה באצבעו, אלא אם כן גזרו עליו בשמיים שכך יקרה לו.

\* "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" (משלי י"ט, כ"א) - פירוש: האדם יכול לחשוב ולתכנן, אך רק דבר ה' הוא שיקרה ויתקיים.

### הצעות להמחשה:

- א. סרטון - להמחשת טרור חקלאי
- ב. מפה - מיקום קעילה
- ג. תמונת אפוד - שלקח איתו אביתר הכהן ושב שאל דוד את ה'
- ד. הכנת כרזות - להטמעת נושא ההשגחה הפרטית





### מסרים והפנמה:

- א. ערבות הדדית ואחריות לאחר-אע"פ שדוד עצמו נמצא בקושי גדול, הוא נחלץ לעזרת אנשי קעילה. עזרתו להם מעמידה אותו בסכנה, אך הוא יוצא לעזור להם מתוך אכפתיות.
- ב. קיום דבר ה' - דוד בכל צעד שואל את ה' ומכוון לרצון ה' כיצד לפעול
- ג. אי נטירה - למרות שה' אומר לדוד כי אנשי קעילה יסגירו אותו וינהגו בכפיות טובה כלפיו, הוא אינו כועס עליהם וממשיך בדרכו.
- ד. השגחה פרטית - הכתוב מספר לנו כי כל ימי חייו לא הצליח שאול לפגוע בדוד כי הקב"ה שמר עליו.

### הרחבות:

#### א. האפוד והחושן:



#### א. מיקום קעילה-